

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.028/2018/6.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Tibold Ágnes előadó bíró
. Szabó Klára bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd)

Az alperesek: II. rendű

III. rendű

A III. rendű alperes képviselője: Stefán és Pázmándi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Stefán Tamás ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 4.Pf.20.749/2017/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Budapest Környéki Törvényszék, 11.P.21.550/2016/12. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a III. rendű alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget, valamint 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2009. október 21-én a felperes mint adós, a II. rendű alperes mint adós és zálogkötelezett, valamint a III. rendű alperes jogelődje, a volt I. rendű alperes (a továbbiakban: III. rendű alperes) mint hitelező és zálogjogosult közjegyzői okiratba foglalt, önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés 4.10. pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza: „A Kölcsön és járulécai mindenkor összegének megállapítása, illetve a Kölcsön folyósításának időpontja és a szerződés alapján

fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el."

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes keresetében a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontjára, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 6. cikk (1) bekezdésére hivatkozással.
- [4] A III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [6] Az felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és megállapította a perbeli kikötés érvénytelenségét.
- [7] Az ítélet tábla megítélése szerint e szerződéses rendelkezés azzal, hogy abban mindkét fél - így az adós is - a hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmát magára nézve kötelezőnek ismeri el, kizárja az ellenbizonyítást, és a hitelező nyilvántartásaiban foglaltakat megdönthetetlen bizonyítékká teszi a tartozás összege tekintetében. Kizárólag a hitelezőt jogosítja fel annak megállapítására, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e, és a felperes feltétel nélkül lemondott arról, hogy a tartozása összegének esetleges téves feltüntetése esetén azt vitassa. Mindezt a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjaira tekintettel semmis.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogszabálysértésként a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontját, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban:

rPp.) 3. § (3) és (4) bekezdését jelölte meg.

- [9] Az alperes eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az ítéletábrla kereseti hivatkozás nélkül, hivatalból vizsgálta és állapította meg a kikötés tisztességtelenségét a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A semmisségi ok hivatalbóli észleléséről a peres feleket nem tájékoztatta. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében a jogerős ítélet indokolása nem tartalmaz semmilyen levezetést, értékelést, következtetést.
- [10] A III. rendű alperes előadta, nem állapítható meg a perbeli kikötés érvénytelensége, tisztességtelensége, a rendelkezés sem nyelvtani, sem dogmatikai értelmezés alapján nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába.
- [11] A felperes felülvizsgálati eljárásban előterjesztett előkészítő iratában az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletére hivatkozással kérte, hogy a Kúria a perbeli szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezését hivatalból minősítse tisztességtelennek. Felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.
- [13] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 206. §-ában, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény szerződéskötés időpontjában hatályos 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében és a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra.
- [14] A másodfokú bíróság a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét arra tekintettel is megállapította, hogy az a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjait is sérti. Figyelemmel arra, hogy az ítéletábrla a keresetben állított ok mellett találta ezen okokból is semmisnek a perbeli kikötést, az

ügy érdemére kiható szabálysértésnek nem tekinthető, hogy nem tájékoztatta a feleket a további semmisségi ok hivatalbóli észleléséről.

- [15] A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában már a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja tekintetében is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz a III. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem vonja el a felperes kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés támadott rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.
- [16] A Kúria a hivatkozott határozatában arra is rámutatott, az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe csakis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségekívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.). Utalt arra is, amennyiben nem állapítható meg egyértelműen a kölcsönszerződés valamely rendelkezésének tartalma, a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni [rPtk. 207. § (2) bek.]. Ezek figyelembevételével a perbeli kikötés nem fosztja meg a felperest a jogszabály alapján őt megillető vitatás, igényérvényesítés lehetőségétől sem.
- [17] A perbeli kikötés nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint kizárólag a bank határozhatja meg, hogy valamely szerződéses feltételt, kikötést, hogyan kell érteni és alkalmazni, és a bankkal szerződő felet a szerződéses kikötés értelmezésének jogától megfosztja, ezért a Kúria azt a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint sem találta tisztességtelennek.
- [18] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4.10. pontja tisztességtelen szerződéses rendelkezésnek minősül.
- [19] A felperes felülvizsgálati eljárásban előterjesztett, a szerződés más rendelkezése tisztességtelenségének hivatalbóli észlelésével kapcsolatos kérelemével összefüggésben a Kúria rámutat, a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben (csatlakozó felülvizsgálati kérelemben) megjelölt jogszabálysértésének a vizsgálata. Az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ez alól csak az jelent kivételt, ha a pert hivatalból kell megszüntetni, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat

meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn. A felperes kérelemében megjelölt, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésének vizsgálata, az erre vonatkozó adatok, bizonyítékok értékelése a felülvizsgálati eljárásban az eljárásjogi szabályok által megengedett hivatalbóliság körén kívül esik, ezért azzal a Kúria érdemben nem foglalkozhatott.

- [20] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Záró rész

- [21] Az eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria a pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a III. rendű alperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított, áfával növelt összegű ügyvédi munkadíjából és az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére. A II. rendű alperesnek költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben a Kúriának határoznia nem kellett.
- [22] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. október 24.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Szabó Klára sk. bíró